

REDACTIA:
și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concure, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.

PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci

Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 286.

Nr. 2642/1910. Pl.

Concurs

Pentru îndeplinirea postului de protoprezbiter în tractul **Beiuș** cu parohia centrală interimară **Dobrești**, devenit vacant prin trecerea în statul de penziune a protoprezbiterului Vasiliu Papp prin aceasta se publică concurs cu termen de **30 zile**, socotite dela ziua ce urmează după prima publicare în foaia oficioasă »Biserica și Școala.«

Emolumintele împreunate cu acest post sunt:

a) Retribuțiunea dela dieceză pentru ședulele dela cununii și inspecțiunea școlară în sumă de 1000 cor.

b) Competința pentru vizitațiunea canonică și revidierea socoților dela parohiile de clasa I. 20 cor. dela parohiile de clasa II 15 cor., dela parohiile de clasa III 10 cor.

Numărul parohiilor = 52.

c) Bir protopopesesc dela preoții cu întregire la 1600 cor. = 20 cor., dela preoții cu întregire la 800 cor. = 10 cor.

d) Paușalul cancelăriei protopopești, dela parohii de clasa I = 6 cor., dela parohii de clasa II = 5 cor. și dela parohii de clasa III = 4 cor.

Din parohie: întregirea la 1600 cor., dela stat și stolele uzuale.

Toate dările și sarcinile după venitele sale le va suportă cel ales.

După ajungerea în vacanță a parohiei centrale Beiuș va avea să ocupe aceasta parohie.

Aspiranții la acest post, se avizează a-și înainta în termenul indicat Consistorului gr. ort. român din Oradea-Mare (Nagy-Várad) recursele ajustate cu documentele despre cvalificațiunea normată în § 53 din Statutul Organic și prin concluzul congresual Nr. 111 din 1888, și adevă că, au cvalificațiunea prescrisă în regulament pentru aspiranții la parohii de clasa întâie, cu atestat de maturitate, cu atestat că au împlinit cel puțin 5 ani în serviciu bisericesc sau școlar cu succes deplin mulțumitor și că prin zelul și

diligența lor s'au distins în activitatea pe terenul bisericesc și școlar.

Oradea-Mare, din ședința plenară, ținută la 30 Decemvrie (12 Ianuarie 1911) 1910.

Consistorul gr. ort. român
din Oradea-Mare.

Nr. 2750/1910. Pl.

Concurs.

Pentru îndeplinirea postului de secretar la Consistorul ort. român din **Oradea-mare**, în mod definitiv, cu salar de 2900 cor. și dreptul de penziune în cadrul statutelor fondului de penziune pentru funcționarii Consistoriali, se publică concurs în termen de **30 zile** socotite dela ziua ce urmează după prima publicare în foaia oficioasă »Biserica și Școala.«

Cine dorește a ocupa acest post să-și înainteze recursul subsemnatului Consistor provăzut cu documente:

a) că e credincios al bisericii ortodoxe române;

b) că e preot ori teolog cu examen de cvalificațiune preotească;

c) că e licențiat sau absolvent al facultății juridice sau celei de litere (filozofie) și ce limbi vorbește și scrie;

d) ce activitate publică a dezvoltat până acum fie prin lucrări literare, ori pe terenul școlar sau administrativ.

Secretarul în afară de agendele ordinare secretariale și cele prezidiale va provedea și referada în senatul școlar și eventual cel epitropesc.

Oradea-Mare, 30 Decemvrie (12 Ianuarie 1911) 1910.

Consistorul eparhial gr. ort.
român din Oradea-mare.

Primejdia școalelor.

Sărăcia ori doar și altceva ce e soră cu ea ne-a lipsit de organizațiune capabilă de a ținea în mâni întreagă mișcarea noastră culturală, ca din rezultatele cunoscute să ne putem orientă asupra

situațiunei, asupra celor ce au să se facă, ca să se utilizeze spre bine forțele productive descoperite în sinul neamului nostru ori să se împedecă agenții destructivi din corpul național. N'avem o statistică proprie și așa orbecăm între combinațiile noastre pesimiste ori optimiste, pe cum este omul, și așa câte capete atâtea înțeleșuri să dau stărilor între cari ne aflăm. Nu știm câți suntem, nici ce avem, nici ce ar trebui să avem, și ce n'ar trebui să avem ci privim lucrurile »ca prin oglindă în ghicitură.«

În dezorganizarea aceasta suntem avizați la statisticele regnicolare cari au alt rezon și pe noi ne dau numai icuți în acel rezon. Așa între altele aflăm din darea de seamă a ministerului de culte și instrucțiune publică despre anii 1908 și 1909, că în anul 1908 am perdut noi Români 121 școli primare, iar anul 1909 și mai multe, anume 200 școli va se zică 321 școli în doi ani și greul pierderilor sigur va fi urmat în 1910, terminul pentru aranjarea școalelor după recerințele legii Aponyane din 1907. Fără multă exagerare putem presupune, că acel număr de pierderi nu va fi astăzi departe de duplicarea lui.

Ce este aceasta?

Procesul de descompunere al școalelor noastre. Iar aceasta descompunere?

Secarea izvorului din care s'a nutrit cultura proprie a neamului românesc din regatul ungar. Și adevărul e, că un popor fără cultură proprie, nu poate exista întră alte popoare culte, căci cultura acelora îl absoarbe în sine.

Biserica nu să poate învinui, că ar fi stat cu mâinile în sin în fața primejdiei, căci unde a putut a sărit în ajutorul școalei. De a avut undeva un ban bisericesc l-a dat fără murmur pentru școală. Am putea zice că ne-am despoiat bisericile de tot ce au avut ele până la dinarul Samarincei și am dat școalei. Preoțimea și învățătorimea a purtat aici greul luptei. Cel ce i-a văzut pe acești apostoli ai culturii românești cum să sbat în comitetele comunale, parohiale și în sinoadele parohiale îi înțelege și să închină lor. Din nenorocire însă bisericile încă sunt sărace, n'au avut multe de dat, cel puțin nu atâta cât s'a recerut pentru îndeplinirea recerințelor.

Credincioșii au dat și n'au dat. Sunt comune în cari spesele de cult s'au urcat până la 100%, dar sunt și locuri unde poporul au denegat urcarea contribuției școlare. Variața aceasta provine dela fluctuațiunea influinței externe și interne asupra poporului, dar mai ales dela progresul școalei. Unde a văzut poporul binefacerea școalei confesionale acolo a fost mai darnic, dar unde nu le a cunoscut numai ca balastul bugetului lor, acolo s'a folosit de ocaziune să scape de ele.

Au mai venit întru ajutor și colectele pentru fondul cultural, variate și aceste. Între aceste s'a

înălțat ca un uriaș intelectual figura măreață a domnului Vasilie Stroescu cu sutele lui de mii.

În rezultat final greul l-a purtat casele biseri-cești, și marele Vasilie Stroescu.

S'ar putea doar imputa că n'au fost consistoarele destul de agile. S'ar face însă nedreptate dacă s'ar pune aceasta imputare în socoteala muncitorilor dela consistoare cari au desfășurat o muncă istovitoare. Au fost însă puține puterile ce le-am avut. Un singur referent, bunăoară la consistorul din Arad, ar fi trebuit să fie nezdruvăn ca să poată îndeplini munca uriașă de a duce lupta în sus și jos pentru salvarea școalelor. Ideea sporirii personalului în senatul școlar s'a ivit mai înainte în Arad, dar a realizat'o numai Sibiiul, și el numai astă vară în al unsprezecelea cias, iar noi împiedecați de cele materiale ducem lupta uriașă cu un singur referent. În punctul acesta simțim o scădere și îi așteptăm sanarea.

Mai puțin a participat la aceasta luptă de esistență a școalei chiar clasa dela care se așteptă mai mult, clasa intelectuală, onoare escepțiunilor. De ce să nu o recunoaștem, căci nu scriem cu tendințe de a acuză, ci cu scopul de a atrage atențiunea, că mai avem un izvor de forțe, pe acela al intelectualilor, cari sunt în poziția cea mai avantajoasă de a face ceva mai mult pentru școală.

Suntem cu desăvârșire pentru o lucrare cordială cu cealaltă biserică română din patrie. Să nu ne slăbim unii pe alții prin râvnirea la răpire de suflete, ci fiecare biserică să se consolideze în internul ei. Suum cuique. Purcezând din aceste vederi ne-am apărat față de aceia cari au greșit împotriva acestei linii demarcative și s'au fo'osit de murmurul credincioșilor împotriva speselor culturale pentru a-l ademini la altă confesiune unde este scutit de spesele culturale.

Aceasta luptă de apărare ni s'a socotit de confesionalism din partea intelectualilor nostri interconfesionali, cari n'au avut cuvânt a reprobă pe cei ce întrau în rândul nostru ci pe noi cari îi apăram. Acest atac confesional încă a contribuit la slăbirea acțiunii noastre de apărare a școalelor pentru că ori ce vor zice interconfesionalii, dar susținem că noi nu ne putem dispensa de biserică, ca să susținem școală.

Noi nu despărțim biserică de școală și vice-versa ci la olaltă le privim de o întregire culturală indispenzabilă pentru prosperarea morală și intelectuală a poporului nostru. Cei ce divizează aceste două instituțiuni sunt simplaminte niște interconfesionali, cari biserică o socotesc numai ca un volum necesarium pentru o *fraus pia* cu care să-și asigure încrederea poporului, care tot numai în biserică își află căpătâiul.

Acești interconfesionali încă ne-au îngreunat situația prin terorizarea spiritului confesional. Aci pentruca să nu atingem susceptibilitățile uniților

să nu vorbim despre interesele noastre confesionale sub a căror ocrotire sunt puse școalele, colo să nu atingem în adunări populare chestiunea bisericii ca să nu atingem susceptibilitățile socialiștilor domnului Milan Hodza etc.

Cifrele rigide ne spun, că școala noastră este în descompunere. Numai așa putem opri acest proces de descompunere dacă toate puterile ni le vom concentra în jertfa pentru ea.

Veniți la noi, la Biserică și Școală, voi apostolii iubirei de neam, că aici este rana națiunii. Aceasta trebuie lecuită. Procesele și teoriile mai au răgaz.

Două reviste.

A apărut nr. 1 din „*Revista teologică*“ Sunt patru ani de când a văzut lumina zilei primul ei număr. S'a zămislit din voința de fier și sprijinul moral al unor oameni cu iubire de lege și neam. A rășbit cu greu însă; neobicinuită cu o lectură teologică de-o calitate mai superioară o mare parte din preoțimea noastră nu i-a înțeles rostul, deși chemarea i-a fost desmormirea forțelor latente, ce zac neexploatare în bunii noștri preoți. Se desface din paginile acestei reviste lupta unui idealism neprihănit și de-o rară consecvență, articoli luminoși din domeniul științei bisericești, îndemnuri spre o activitate postorală mai intensivă, spre o interpretare emancipată de considerații patimase a creștinismului. Tonul violent al polemicilor confesionale n'a avut loc în cadrele ei ci a păstrat totdeauna haina urbanității. Sfaturi practice ne-a dat, trecutul întunecat al bisericii ni-l-a desgropat și totuși n'a putut străbate. Energia și condeiul viguros a prof. Dr. N. Bălan a susținut-o însă și credem, că indiferentismul manifestat până aci din partea preoțimii se va risipi, cu atât mai vârtos, că din anul acesta va apărea bilunar, ca astfel se poată ține mai viu interesul față de chestiunile multiple, ce le agită.

Numărul de față se prezintă în condițiile cele mai bune. Arh. Iuliu Scriban tratează cu competența-i recunoscută evenimentele din sinul bisericii apusene. Impune obiectivitatea cu care diseacă faptele, simpatia față de mișcarea de primenire, ce preocupă spiritul creștinilor din apus, dar care e urgisită și urmărită cu tenacitate din partea bisericii oficiale.

Prof. N. Bălan se ocupă cu o chestie așa de actuală, așa de gingașă pentru noi, cu educația religioasă a intelectualilor. Nu i-am priceput destul însămănătatea, am lăsat-o părăgenire deși credință firmă, conștiința despusă azi la încercare, e rezultanta unei serioase educații religioase din tinerețe. De aceea în centrele apusene se și fac eforturi uriașe atât din partea bisericii cât și a francmasonilor pentru cucerirea tinerilor. Viitorul va fi acelora cari se vor ști strecură în inimile lor plâpânde.

Dr. Bălan analizează cu temeinicie rolul preponderant al credinței în zbuciumata noastră viață publică: „Trebuie să facem pe intelectualii noștri să înțeleagă, că își pun în joc sufletul — atât în sens religios-moral cât și național-culturală — *înstrăinându-se de credință*“ și mai departe: „Observați mai de aproape clasa intelectualilor noștri și vă veți convinge, că scăderile de cari pătimeste în cea mai mare parte sunt de natură rel.-morală. Căci ce altceva sunt pretențiile

necumpătate, luxul, fudulia, intrigile, calomniile, invidia, ura“ etc. Sunt aceste adevăruri crude, dar cuvinte de aur,

Mai cuprinde acest număr notițe și informațiuni instructive.

Revista a hotărât și editarea unei *biblioteci teologice* Necesitatea apariției unei astfel de biblioteci eră de mult simțită. Oricine societate, ce se respectă își are biblioteca de popularizare și tocmai biserica care implică activitatea sufletească cea mai intensă, să nu și-o aibă? Hotărîrea e de mare însămănătate cunoscut fiind faptul, că literatura bisericească înfloritoare odinioară veștează azi. În bibliotecile preoților noștri afară de bătrâne cărți tipărite cu bucoavne și rapoarte oficioase abia dai peste vre-o operă scrisă în spiritul și sub auspiciile bisericii ortodoxe, care se paralizaze hrana nefastă a multor maculaturi moderne.

A doua revistă apare la Blaj și se numește „*Cultura creștină*.“ Își fixează o țintă frumnașă apărarea instituțiunii divine alui Hristos, promovarea unei culturi întemeiată pe „pedestalul religiei creștine“, lupta împotriva mentalității atee, veleități confesionale nu vor avea loc în paginile ei, Nr. 2 ne-a adus însă o mică decepție. În articolul prim aflăm scris negru pe alb: și cum de n'au ajuns încă nici azi se priceapă „S. Unire“ după cuviință — toți Români de bine!?”

De ce această întrebare de ce ieremiadele pentru biserică „neunită laicizată“ sau „ortodoxia dubie“? Oare pentru frații noștri biserică ortodoxă e prima fortăreață a dușmanului, ce trebuie decapitat!

Imoralitatea ce grasează între mlădițele tinere ale clasei noastre culte, principiile surpătoare ale liberei cugetări ș. a. ș. a. nu sunt indetulitoare teme de meditat. Mulțumim pentru dragoste, dar muncească fiecare în agrul său și nu facă ochi dulci de ademenire vecinului.

De altcum revista publică multe articole interesante Documentele ce trag vâlul de pe trecutul bisericii românești sunt prețioase.

Gh. Andru.

Articolul principelui Max.

S'a publicat în revista noastră rezumatul acestui articol. Acum îl dăm în întregime. Deși principile a fost silit se retracteze adevărurile exprimate, ele rămân.

De veacuri se tratează chestiunea aceasta. Câte scrisori n'au fost schimbate între papi și patriarhi, spre a vindeca rana aceasta și a umplea prăpastia ce s'a deschis între cele două jumătăți mari ale creștinătății. Câte opere teologice, prin evul de mijloc, n'au tratat punctele dogmatice controversate între bisericile ortodoxe-răsăritene și romano-catolice! Câți mijlocitori n'au fost trimiși peste mări, ca să negocieze această unire așa de mult dorită! Vai! Câte lupte și persecuții n'au adus aceste chestiuni, câte scandale, care, de ar fi în puțință, ar trebui să lipsească din paginile istoriei omenirii și ale bisericii! O dorință de unire rău înțeleasă, a făcut pre latini se întrebunțeze forța, când se aflau în Orient. Persecutând biserică răsăriteană în tot felul, ei au făcut soluția chestiunii din ce în ce mai imposibilă.

Unii răsăriteni, dinpotrivă, iritați de modul cum Roma făcea uniri, urmăriră pre uniți, cum a făcut

Rusia după împărțirea Poloniei. Chiar sinoade, socotite cel puțin de Latini, ca ecumenice, au fost adunate în scopul obținerii acestui rezultat! Dar mai ales în zilele noastre câte eforturi generale nu s'au făcut! Și cu toate acestea se pare că lupta aceasta a fost zadarnică și chiar în viitor n'avem o speranță mai bună. Pare că lucrăm la o cauză desperată, ocupându-ne de aceste chestiuni. Și iată că o nouă revistă începe să apară, cu scopul de a trata asemenea chestiuni. Este oare de spus ceva nou care să nu se fi spus în cursul atâtor veacuri de despărțire? Și oare n'ar fi nefolositor a mai repetă de atâte ori, ceia ce s'au spus de atâta ani? Rezultatul nefavorabil al acestei munci de nouă ori seculare, provine oare din lipsa de dorință de unire, de bună voie dintr'o parte și din alta? Latinii vor zice: Cât ne privește, noi am dorit cu foc unirea; dar Grecii încăpăținați orbiți, trufași, ei nu voesc. Orice le-am oferi noi, ei refuză. Și cu toate acestea, cu siguranță nu se găsește nici un om serios din amândouă părțile, care să nu recunoască importanța și folosul acestei împăcări.

Cu toții vor zice: Mântuirea creștinătății atârnă de unirea Răsăritului cu Apusul. Numai astfel vom învinge doctrinele protestante și necredința din sinul creștinismului chiar.

Pentru că biserica catolică și universală va fi încunjurată de mai multă autoritate, dacă cele două jumătăți, care o compuneau, se unesc între ele. Va fi încă și mai ușor creștinilor a răpune mahomedanismul. În fine, creștinismul câștigând puteri nouă, va putea mai cu înlesnire să ducă vestea cea bună lumii păgâne. Și cât de mult ar contribui o conlucrare a Răsăritului cu Apusul, spre a înmulți ideile și a aduce păreri nouă în vieța bisericească!

Nimeni nu va refuză a dori cu căldură și din toată inima unirea. Nici un monarh nu va zice: voesc ca despărțirea creștinilor să fie pentru totdeauna. Nici un patriarh, episcop, preot sau călugăr al Bisericii de răsărit, pe care-l veți întrebă, nu va răspunde: Nu voesc unirea, socotesc desbinarea creștinilor ca o stare normală. Din contră va spune: Din toată inima dorim realizarea unei fapte așa de frumoase. Apoi nu ne rugăm noi în toate zilele lui Dumnezeu în liturgiile noastre ca să se implinească dorința aceasta? Fiește care om, bărbat și femeie, fie că se țin de clasa celor instruiți, fie din popor, va răspunde la fel. Și dacă s'ar putea cercetă generațiile trecute în privința aceasta, toți ar fi de acord. Împărații Bizanțului, patriarhii, preoții și chiar acei ce erau socotiți ca vrăjmași înverșunați ai unirei, vă vor răspunde: Dar acesta a fost visul nostru de a vedea creștinătatea unită cum eră la început.

Insuș Marcu Efesanul, marele adversar al sinodului dela Florența, nu va recunoaște că a fost contra unirea; el vă va spune din potrivă: am făcut apel călduros adversarilor mei, dar nu m'au ascultat. În sfârșit, cine este acela din toată lumea, care să îndrăznească a zice: doresc desbinările, doresc ca ziza-

nia să fie sămănată cu grăul la un loc? Ar trebui să fie un om rău sau un necredincios care să cugete astfel. Dacă este așa, dacă din amândouă părțile este dorită împăcarea, dacă s'au lucrat de veacuri fără a se ajunge la capăt, ce trebuie să credem, decât că sunt neînțelegeri; că s'a privit acelaș lucru în chip cu totul diferit, și din pricina aceasta a devenit imposibilă realizarea scopului. Dacă doi oameni doresc acelaș lucru înțelegând ceva cu totul deosebit, pot să discute secole întregi acelaș lucru, și să nu ajungă la nici un rezultat.

Iată ce s'a întâmplat cu chestia unirei bisericii: primul pas, spre a putea nădăjdui că s'ar face ceva spre ajungerea scopului, ar fi să se definească, ce se înțelege prin numele acesta de unire și cum să se stabilească. Dar tocmai aceasta nu s'a făcut. Biserica latină, cam obicinuită cu porunceala, a voit să impună bisericii orientale unirea cu dânsa, fără să se întrebe dacă ideia aceasta este primită de sora sa. Ea totdeauna s'a socotit pre sine vrednică a face legile. Cine nu voește să recunoască unirea în forma pe care voesc să o dau eu, este adversar al unirei. Marcu din Efes. b. o. se consideră ca adversar unirei pentru că nu o voia în forma dată de biserica apusană la sinodul din Florența. Din contră n'ar fi obiectat nimic în contra unirei, așa cum o doreă biserica de răsărit. Pentru biserica apusană, unirea eră identică cu supunerea complectă. Biserica orientală eră socotită ca o fiică răsărită a bisericii romane. Apusul n'avea să schimbe nimic, nici să facă ceva spre a obține unirea. Orientul din contră trebuia să se pue cu desăvârșire sub jurisdicția Pontificelui roman și în fine să recunoască toate dogmele pe care teologia latină le a dezvoltat în timpurile mai nouă ca adevărate. Toate încercările făcute de Roma și Apuseni dela desbinare n'au avut alt scop. Delegați, scrisori, tratate teologice, sinoade de unire, întrebunțări de mijloace politice și chiar forța câte odată, toate acestea n'au avut altă intenție. Biserica orientala din contră a privit unirea din alt punct de vedere. Pentru dânsa, unire va se zică dragoste, concordie și frăție, iar nu supunere. Ea consideră cele două ramure ale creștinătăței ca două surori, egale în demnitate și în drepturi una ca alta. Ea mai este de părere, că pentru a se uni, trebuie a se reveni la punctul de când s'au despărțit. Cele două mari jumătăți ale creștinătăței ar trebui să creadă tot ceia ce credeau înainte de desbinare. Relațiile între ele ar trebui să fie aceleași cum erau din vechime. Ea consideră învățăturile din evul mediu și apoi doctrinele dogmatice din veacul al XIX ca niște abateri. După socotința sa, biserica apuseană a părăsit temelii doctrinară veche spre a introduce inovațiuni, precum: purcederea Duhului sfânt din Fiul și nu numai din Tatăl, existența purgatorului, primăția Pontificelui roman și altele de felul acesta. Ar trebui dar ca biserica apusană să părăsiască aceste inovațiuni care împiedică unirea și dragostea frățească. Indată ce va face jertfa aceasta,

concordia turburată prin aceste inovațiuni, se va întări iarăși.

Dintr'o parte se zice: mândria grecilor, cari nu vor să-și plece fruntea Pontificelui roman, împedecă unirea. De altă parte se zice: unirea este cu nepuțință din pricina trușiei Papilor, cari se cred stăpâni peste lumea întreagă și chiar ai dogmei, și cer ca toți să se închine înaintea lor. Din cele două părți urmărindu-se astfel un ideal cu totul deosebit, unirea nu se poate face nici odată.

Va urmă.

Catehizarea.

Direcțiunea colegiului reformat din Orăștie a adresat părinților ce și-au înscris copii la aceasta școală următoarea scrisoare:

„In înțelesul legilor noastre, în institutul nostru toate obiectele au să se învețe înăuntru în institut numai ungurește — *așadar și religiunea.*”

Domnul catihet gr. or. la începutul anului a promis, că va propune religia cu ținerea în vedere a legilor colegiului. Așa sau primit și elevi gr. orientali. Nu de mult însă dl. catihet a declarat că din pricina opreliștei mai marilor săi bisericești, nu poate da învățătura religiei ungurește — ba și protestează contra faptului că elevii gr. orientali se umble la altcineva, care le propune ungurește!

Așa amenință primejdia că elevii gr. orientali la mijlocul anului să nu capete calcul din religie și își vor pierde jumătate de an.

Despre aceasta înștiințăm pe părinți și li rugăm să stăruiască și ei într'acolo ca catihetul gr. or. să se potrivească legilor colegiului reformat ca astfel să se poată da calculi“.

Orăștie în 6 ianuarie 1911.

(sigil)

Direcțiunea

Unii dintre părinți au cedat, dar cei mai mulți au resistat. Ei au adresat ministrului de culte o petițiune rugându-l să dispună sistarea acestor proceduri, iar superioritatea noastră bisericească asemenea a făcut nouă demonstrare pentru apărarea dreptului de a învăța în biserică.

Alcoolismul.

Exempla trahunt. Viața studenților, *burschilor*, din Germania e cunoscută lumii civilizate. Cine numai a auzit de acești „viitor de aur“ ai Germanilor s'a adus pe câteva momente aminte de viața petrecută ca student, — mai ales aceia dintre noi cari au studiat între Sași, — că tipul adevărat a studentului eră intrupat în studentul german. Fiecare după puterile sale, să nizuiă să ajungă la acea măsură a „*sticlurilor*“, carea să-l declare și pe el de student. O mantie cu mulți nasturi, un chipiu cu cât mai vechiu, cu atât mai valoros aruncat coala pe ocafă, o pantlică în două ori trei colori peste pept, crășma cu berea cea spumoasă, kneipurile lunare cu botezul „*fuchsilor*“ sunt celea necesare, fără cari un simplu muritor nu eră student. Îți închipuiai un student german coala gras, înzestrat cu *cele necesare*, strujelat la față cum șede la masa cu acoperitoare colorată și sugea la zama de orz poreclită „*bere*“

Un „dal-de așa“ eră dealul studențimei în trecut. Azi cu încetul se schimbă toate.

Silaba „*ex*“ cu timpul se va șterge din dicționarul studențimei noastre și locul lui i-l va ocupa munca și cugetul serios. Studentul german nu va mai servi ca tip al derbedeilor, al ușoraticilor și bețivilor, căci azi alte vânturi suflă.

Alte vânturi suflă și din Heidelberg (Germania), căci rectorul Leimbach al vestitei universități de acolo, ca patronul societății universitarilor a trimis un rescript părintesc conducătorilor acestei societăți, prin care i-i roagă să rupă cu trecutul și să mediteze asupra vorbirei împăratului lor Wilhelm II, rostită cu ocaziunea vizitei sale în școala de marină din Marwick, carea le-a și trimis'o în întregime. Iată vorbirea:

„*Bine știu, că blăstămul beției e o moștenire din străbuni, dar patima aceasta prin voință firmă și prin disciplină să poate învinge. Vă asigur, că în cei 22 ani ai guvernării mele noua-zecea parte din cazurile criminale pertractate naintea tribunalelor sunt emanate din consumarea alcoolului. La războiu cel cu nervi sănătoși va fi biruitor. Alcoolul distruge nervii. D-Voastră nu peste mult veți putea se vă convingeți despre efectul teribil al tunurilor gigantice și vă veți convinge, că la suportarea oribilităților acestora e nevoie de nervitarie. În războiul viitorului izbânda va fi a acelei națiuni, care consuma mai puțin alcool. În sinul militiei și marinei s'a înființat deja loja Ordinului Bunilor Templieri (Good Templars) și a societății Crucea albastră, cari însă abia numără câțiva oficeri și câteva sute de soldați ca membri. Sperez că D-Voastră vă veți nizui, ca câți mai mulți marinari se între în sinul acestor societăți de abținere. Amintesc cazul Englezilor unde 20.000 de oficeri și mai toți marinarii sunt membrii astorfel de societăți, spre propășirea marinei engleze. Vă rog înrolați-vă în șirul luptătorilor antialcoolști!“*

Așa a trăit împăratul! Acestea cuvinte sunt provenite din convingere firmă, fiind alcoolul o adevărată plagă a societății și omorătorul sistemului nervos. Alcoolul cauzează durere de cap, arteroscleroză, paraliză mentală, deliriu și alte boale.

Tineretul în lipsa de cugetare serioasă asupra viitorului nu prea înclină spre antialcoolism. Așteaptă ivirea influinței toxice a alcoolului. Tineretul în deplina conștiință a puterii sale tinere i-și frământă puterile sale încă în tinerețe și trăește astfel, ca și când aceste puteri ar formă un vistier nesecabil al puterilor sale tinere. Viața altcum ne învață! Și cine poartă vina? Exemplu trahunt!

Cum bicuște poporul beția.

Nicăiri ca în poezia populară nu se vede mai bine fondul sufletesc al poporului român, care ne apare plin de vitejie și de virtute.

Cât de mult disprețuește el beția și pe bețivi se vede din admirabilele satire populare une-ori presărate cu o glumă bine voitoare, dar mai totdeauna de o biciuitoare ironie.

Fă-te gură pâlnie

Și tu burtă butie

Ca să torn să duduie.

Astfel s'adresează lăcomiei fără fund a bețivului. Satira e mai aspră când e vorba de beția la femei.

Hai nevastă la prașit!

—Ce bărbate ai nebunit?

Nu vezi? m'am îmbolnăvit.

—Hai nevastă la băut

—Bodaproste mi-a trecut
Fă 'nainte că te-ajung.

Sau altul:

—Hai nevestico la lemne
—Aoleu picioarele mele!
—Hai nevestico la sapă
—Mă doare capu de-mi crapă
—Hai nevestico la rachiu
—Stăi bărbățele că viu.

Altul:

Fetele până ce-s fete
Nu le vezi prin crâsmă bete,
Dar după ce se mărită
Câte șapte-s la o litră.

O ironie amară și dureroasă reese din versurile

Din furcă și din gherghef
Nimenea nu face chef
Dar din oca și din litră
Toată lumea-i veselită
Scoate, scoate la ocale
Când la plată nu-s parale
Băgai mâna 'n fundu pungii
Găsii ața mămăligii
Lipită de fundu pungii.

Eată una plină de glumă și de haz:

Ia-mă doamne și mă lasă
Unde-s neveste frumoase.
Ia-mă doamne și mă pune
Unde-o fi rachiu de prune
Și nevestele mai bune.

Dar sunt numeroase, o întreagă literatură în această direcție și poate în alte numere vom mai spicui câte-ceva, totuși se sfârșesc cu două bucăți foarte plastice cari arată perfect isprăvile beției:

Eu te beau rachiu, de bun!
Și tu mă faci om nebun
Eu te beau rachiu că-mi plăci
Tu de șubă mă disbraci.

Alta, în care se arată în mod admirabil și concis, în trei versuri, întreaga dramă a bețivului: sărăcie și căsnicie stricată.

De când beau rachiu de prună
Nu mai port căciula bună
Nici nevestă cu cunună.

(Din *Igiena Sătenilor*.)

(N. M.)

CRONICA.

Încă o ispravă din Paris. A produs mare consternație în sinul oamenilor cinstiți o crimă precoce săvârșită de doi băiețandri în orașul sensațiilor. Abia în vârstă de 16 ani ei au înșelat factorul postal la locuința lor, unde l-au ucis și despoiat. — Iar motivul crimei n'a fost mizeria, ci setea de a-și crea mijloacele pecuniare pentru a se răsfăță câteva oare în atmosfera viciată a cafenelelor pariziane. Momentul grav îl constituie însă faptul că ei și-au mărturisit crima și peripectiile ei cu sânge rece și ~~un cârmă~~ revoltător. Întrebați că nu și-au dat ~~sama~~ de consecințe, ei au răs-

puns cu liniștea omului inocent, că da au fost conștii de fapta lor dar nectarul plăcerilor gustate pe urma omorului recompensează. — Asemenea moravuri aruncă o foarte urâtă lumină asupra mentalității francmasone din Paris.

O nouă fundațiune. Dr. Grigorie Sândeian a înființat o fundațiune de 100.000 cor., și a predat-o „Asociațiunii“ spre administrare. Cu o parte a venitelor acestei fundațiuni au a se ajutură studenții dela școalele secundare și superioare, iar o parte are a se întrebuița pentru alte scopuri culturale și de binefacere.

Că-ți pentru popor. În România se agită chestia lăririi cărților populare, bune, prin colportaj. Luând în considerare, că poporul cetește mai mult cărți fantastice îmbăcsite de imoralități, pe cari librăriile jidovești le desfac pe bani ieftini, s'a slevat ideea ca cărțile bune să se lăiască prin țărani isteți, să se vândă pe ce are țaranul, chiar și pe bucate, iar conducătorii acestei întreprinderi să fie preoții și învățătorii. La noi chestia aceasta e aranjată prin bunele dispozițiuni ale „Asociațiunii“ căreia i-a reușit se înjghebeze o bibliotecă poporală având ca abonenți peste 6000 de țărani.

Din Bucovina. Puhoiul rutean înecă tot mai mult elementul român băstinaș. Vitalitatea acestui neam primitiv îl face din zi în zi mai agresiv. Ei cer deocamdată desbinarea Consistorului în secție românească și ruteană ca apoi se reclame întemeerea unui episcopat rusesc pentru comunele bisericesti pur rutene și mixte. În lupta lor fanatică nu aleg mijloacele pamflete polemici pătimașe, inzulte etc. Românii însă se opun cu tărie mai ales că rutenii sunt niște pribegiți pe aceste plaiuri nenorocite.

Modificarea legii de congruă. Ministrul de culte a declarat în comisiunea financiară a parlamentului cu ocaziunea pertractării bugetului acestui ministeriu la reclamarea mai multor deputați că va modifica paragraful XIV de lege din 1898 despre dotarea preoțiilor care nu mai coresponde. Lucrările s'au și început în ministerul de culte și instrucțiune publică.

Necrolog. Un harnic din generația veche a trecut la cele eterne. Jalnica familie adresează următorul anunț funebral. Cu adâncă durere aducem la cunoștința tularor rudeniilor și cunoscuților încetarea din viață a mult iubitului și neuitatului nostru tată respective moș, strămoș, frate, văr, unchi, socru, cumnat Mihai Chicin învățător gr. or. rom. în penziune întâmplată în 17/30 ianuarie 1911 în etate de 74 ani. Rămășițele pământesti ale scumpului defunct să vor așeză spre odihnă vecinică mercuri în 19 ian. 1 febr. la oarele 10 a. m. în cimiteriul gr. or. rom. din loc. Fie-i țarina ușoară și memoria binecuvântată! Elena Chicin mărit. Luțai fică. Nicolau Chicin paroh dr. Iuliu Chicin dr. Remus Chicin avocat fii. Iuliu Luțai, Livia Luțai mărit. dr. Șepețan, Cornel Luțai, Emilia Chicin, George Chicin, Valeriu Chicin, Letiția Chicin nepoți și nepoate. Virginia Șepețan strănepoată. Catarina Chicin mărit. Mărginean soră și familia. Sofroniu Chicin văr și familiă. Teodor Mărginean văr. Stefan Luțai ginere. Emilia Caba mărit. Chicin noră. Sofia Șandor văd. Gheceles cumnată și familia.

Cronică bibliografică

„*Igiena satelor*“. O nouă revistă pentru popor și-a luat începutul în Huși sub direcția Dr-lor N. Lapteș I. Bordea și C. Filipescu medici primari cu scopul

de a populariza știința medicală în pătura țărănimii noastre. Cei doi nri deși apăruiți ne prezintă un fond științific și o plăcută formă populară. Lipsa care să simte și la noi pentru o revistă medicală ne îndeamnă să atragem atențiunea cărturarimei noastre dela sate cu atât mai vârtos că abonamentul ti numai 3 lei pe an.

Mulțumită publică.

Neputând în particular, venim pe această cale a exprima cea mai profundă mulțumită tuturor acelor, cari au binevoit a participa la actul înmormântării scumpului nostru tată, socru, bunic: Alexiu Vesalon.

Îndeosebi mulțumim Ilustrății Sale Preasfințitului Domn Ioan I. Papp, Episcop diecezan, pentru nemărginita bunătate de a pontifica la actul prohodului, Preacuvioșiei Sale Domnului Roman Ciorogariu, protosincol, d'r. sem., pentru bunăvoința de a rosti cuvântul funebral. — Preaonoraților Domni protopresbiteri Vasile Beleş, Fabrișiu Manuila, Dr. George Ciubandu; Mult Onoraților Domni preoți Traian Vașian, Gavriil Bodea, Dr. Teodor Botiș; Onoraților Domni Dr. Iustin Suceiu, protodiacon și Dr. Lazar Iacob, diacon, cari au binevoit a coopera azistând la ceremonia funebrală, — domnului profesor Trifon Lugojan și membrilor corului, cari au îndeplinit cântările liturgice și funebrele, — Elevilor institutului, cari au priveghiat în rugăciuni și în fine tuturor acelor, cari asociindu-se doliului prin exprimarea de condolențe, le aduce fierbinte mulțumită.

Arad, 17/30 Ianuarie 1911.

Jalnica familie.

Concurse.

Pentru îndeplinirea parohiei vacante de clasa a III V. **Sohodol** să publice concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în organul oficios.

Preotul ales va beneficia:

1. Dela fieștecare număr de casă o brădie de grâu sau cucuruz.

2. Stolele uzuale.

3. Întregirea dotațiunii dela stat.

Cererile instruite în senz regulamentar și adresate comitetului parohial sunt a-se subșterne oficiului protopresbiteral din Vaskóh (Vașcău,) iar reflectanți au să se prezinte în vro duminică ori sârbătoare în sta biserică din V. Sohodol pentru a-și dovedi desteritatea în rituale și omiletică.

V. Sohodol, din șed. com. par. dela 5/18 sept. 1910.

Comitetul parohial

Cu consenzul meu: *A. P. Deseanu* protopresbiter

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător la școala confesională gr.-or. rom. din **Răchita** protoprezbiteratul Belințului se escrie concurs, cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. În bani gata 730 coroane. 2. Dela 150 numere de casă câte 15 litre de cucuruz = 2250 litre de cucuruz în boambe, prețuite în 235 cor; 3. Un jugăr pământ arător, prețuit în 35 coroane, după care alesul va solvi dările; 4. Stolele cantorale: dela înmormântare

simplă 1 cor. cu liturgie 2 cor.; 5. Locuință în natură cu supraedificate și intravilan lângă ea; 6. Pentru scripturistică 10 cor.; 7. Pentru conferință dacă participă, 20 coroane.

De încălzirea și curățirea salei de învățământ se va îngriji comuna bisericăescă.

Alesul e dator, să țină și școală de repetiție, să conducă strana și să învețe pe școlari cântările bisericăesti, fără altă remunerație.

Preferiți vor fi dintre reflectanți cei cu pregătiri mai bune și cei cari se angajază, să conducă gratuit corul bisericăesc și să instrueze pe școlarii din cele 2 clase din urmă și pe adulți glasurile.

Anii de serviciu din alte locuri nu se vor socoti la cvinvenal.

Alesul e obligat a-și ocupa postul îndată după ridicarea la valoare a alegerii.

Petițiile concursuale, ajustate în regulă, se adresează comitetului parohial din Răchita, pe calea oficiului protopopesc din Belinț (Bélincz Temes megye) și reflectanții în lăuntru termenului concursual, sunt poștiți a se prezenta într'o duminică sau într'o sârbătoare în sf. biserică, spre a-și arată desteritatea în cântare și tipic.

Concurenții, cari sunt de mai mulți ani în funcție au să producă și atestat de serviciu dela protopopul concernent și declarație în scris că, cu începere de când pretind cvinvenale.

Comitetul parohial.

În conșlegere cu mine: *Gherasim Sârb* pprezbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătorești din **Iermata**, să escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala.”

Emolumentele sunt: 1., în bani 600 cor. 2., cvartir corespunzător, cu supraedificatele necesare și cu 1/2 jugh. grădină de legumi, — împreună și dreptul de pășunat după trei capete de vite, în lipsa cărora despăgubire anuală de 25—30 cor. 3., pentru conferințe 18 cor. 4., scripturistică 10 cor. 5., venite cantorale: dela mort de unde va fi poștit 1 cor., cu liturgie 2 cor., dela cununii 40 fil. 6., dela comuna politică pentru supravegherea școalei de pomi 60 cor.

Pentru întregirea salariului și a cvinvenalelor, conform articolului de lege XXVII din 1907, actele sunt înaintate la Înaltul Guvern.

Cu privire la cvartir să notează, ca jumătate din podul edificiului școl., îl folosește parohia, pentru fondul de bucate bisericăesc.

Alesul va fi obligat, pe lângă școala de toate zilele a ține și școală de repetiție, a prevedea cantoratul în și afară de biserică, a instrua elevii cuotidiani și de repetiție, în cântările și ceremoniile bisericăesti.

Cel-ce va dovedi că e capace de a instrua și conduce cor pe 4 voci, la candidare și alegere va fi preferit, iar pentru instruirea și conducerea corului, la timpul său va primi o remunerațiune specială conform învoelei ulterioare dintre comitetul par. și respectivul învățător.

Reflectanții sunt poștiți ca recursele ajustate conform Regulamentului și adresate comitetului par. din Iermata, să le nainteze în termenul fixat la oficiul pesc gr. or. rom. din Boroșineu (Borosjenő Arad m.) având a să prezenta în careva duminică ori sârbătoare în s. biserică din Iermata, spre a-și arată desteritatea în cântare și tipic.

Din ședința com. par. ținută la 9/22 ianuarie 1911.

Ioan Moga

Ioan S. Costan

paroh. preș. com. par.

not. com. par.

În conșlegere: cu *Ioan Georgia* ppresbiter insp. școl.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala a **II-a** confesională, din nou sistemată, din comuna **Fechetău**, protopresbiteratul Peșteșului, prin aceasta se publică concurs, cu termen de alegere pe ziua de **30 ianuarie** (12 feb.) 1911.

Emolumente: 1. Salar fundamental 100 cor. dela comuna bisericească prin repartitie; 900 cor. dela stat, pentru primirea cărora s'au înaintat actele la forul competent. 2. Locuință constatatoare, de-ocamdată din o chilie în localul școalei până la alte dispoziții. 3. Un pătrar jugăr pământ de grădină. 4. Pentru încălzirea salei de învățământ se va îngriji comuna bisericească. 5. Diurnele la conferențele învățătoarești le va plăti comuna bisericească. Deși comuna bisericească are cantor separat, învățătorul care se va alege este obligat a conduce strana și a participa cu elevii și a cânta în sfânta biserică în dumineci și sărbători fără vre-o altă remunerațiune. Cei apți a înființa cor vocal, vor fi preferiți.

Doritorii a ocupa acest post sunt avizați ca recursurile lor ajustate legal și adresate comitetului parohial din Fechetău, să le înainteze P. on. oficiu protopopesc în Mezötelegd până la 23 ianuarie (5 feb.) 1911 având dânsii a-se prezentă în sfânta biserică din Fechetău, pentru a-și dovedi aptitudinile în cant și tipic. Fechetău, la 27 dec. 1910 v.

Vasilie Bulzan
preș. com. par.

Aron Bulzan
not. com. par.

În conțelegere cu: *Alexandru Munteanu*, protopop, inspector școl.

—□—

2—3

Pentru vacantul post învățătoresc gr. or. rom. dela școala din **R. Hodos** protopopiatul Tinca cottul Bihor pe lângă următoarele emolumente;

1. În bani gata 600 cor. solvinde de comuna parohială anticipative, iar pentru întregirea salarului la suma de 1000 cor și a cvinvenalelor conform art de lege XXVII din 1907 s'a făcut rugare la stat.

2. Locuință foarte acomodată cu 2 chilii una padimentată, culină, cămară și supraedificatele necesare.

3. Lemne trebuincioase pentru încălzirea salei de învățământ.

4. Stole cantonale dela mort mare 80 fil. dela mic 40 fil. dela cununii 80 fil. dela liturgii 40 fil.

5. Grădina de unu jugăr.

Reflectanții recursurile lor adresate comitetului parohial conform regulamentului au să le substearnă subscrisului protopresbiter tractual în **30 zile** dela prima publicare a acestui concurs, iar pentru a-și arată desteritatea în cele rituale au să se prezinte în vreo duminică ori sărbătoare în S. Biserică de acolo.

Din ședința comitetului parohial din R. Hodoșiu ținută la 26 dec. v. 1910.

Vasilie Farentiu
preș. com. par.

În conțelegere cu mine *Nicolae Rocsin* protopop.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător la **Pocioveliște** se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios, pe lângă următoarea dotațiune: În bani gata dela popor... 280 cor; venite cantonale 32 cor, din arenda pământului cantoral 200 cor; relut de lemne 72 cor; scripturistica 10 cor; spese de conferință 6 cor; întregire dela stat 400 cor; evartir cu 2 chilii, cămară, culină și grădină. Recursurile instruite în senz regulamentar și adresate comitetului parohial din Pocioveliște, sunt a se înaintă

P. O. D. Adrian P. Deseanu protopresbiter în Vașcău (Vaskóh) iar recurenții au a se prezentă în vreo duminică sau sărbătoare în biserica din Pocioveliște pentru a-și arată desteritatea în tipic și cant.

Dat în Pocioveliște la 12/25 Decemvrie 1910.

Comitetul parohial

cu consenzul meu: *A. P. Deseanu* protopresbiter.

—□—

3—3

Licitațiune minuendă.

Pe baza rezoluțiunei Venerabilului Consistor oip 23 decemvrie 1910 Nrul 7321/910 prin aceasta se escrie concurs de licitație minuendă pentru darea în întreprindere a zidirei noiei biserici și a demolării celei vechi din **Remetea** (Temes-Remete) cu termen pe ziua de **24 ianuarie** (6 februarie) 1911 la 9 ore a. m., în școala confesională din loc.

Pretul de exclamare este 28.124 Coroane 98 fil.

Reflectanții vor avea să depună vadiu înainte de începerea licitațiunei 10% din pretul de exclamare, în bani gata. Pentru participare nu poate nici un reflectant să formuleze nici un fel de pretenziune față de comuna bis.

Planul, preliminarul de spese și condițiunile de licitare se pot lua în privire de cătră reflectanți la oficiul parohial din Remetea în orele de oficiu.

Comitetul parohial își rezervă dreptul a da lucrările în întreprindere, fără privire la rezultatul licitațiunei, aceluși reflectant, în care are mai multă garanță materială și morală.

Dat din ședința comitetului parohial ținută în Remetea la 3/16 ianuarie 1911.

Comitetul parohial.

Cu consenzul pprezb.: *Dr. Tr. Putici.*

—□—

3—3

Compactor român în Arad

Iustin Ardelean

Strada Weitzer János Numărul 13.

Execută grabnic și prompt tot felul de lucrări, ce se ating de aceasta branșe. Legătură fină și durabilă. Servici prompt și prețuri moderate

Librăria Diecezană

Arad, Strada Deák-Ferencz Nr. 33—34.

Mare depozit în ornate, recvizite bisericesti și anume:

ORNATE (odăjdii) în cele mai variate execuțiuni după ritul bisericeii ortodoxe române, ♦ dela 50—1000 Coroane. ♦

POTIRE de aur, argint, bronz aurit, sau argintat dela ♦ 36 până la 200 Coroane. ♦

CRUCI pentru altare, pentru funcțiuni, din tot soiul de metal și lemn dela 4—100 Cor.

CĂDELNIȚE de bronz și argint dela 20—100 Coroane

CANDELE de argint dela ♦ 6 până la 100 Coroane. ♦

DISC cu stea de bronz și aur, dela 15 până la 50 Cor.

LITIER de tinichea și argint dela 60 până la 100 Cor.

CUTIE pentru mir și pentru cuminecătura celor bolnavi, din argint, cu prețul de 34 Cor.

ICOANE pictate pe pânză în diferite colori și mărimi, dela 8 până la 100 Coroane.

PRAZNICARE pe lemn ori tinichea dela 9—50 Cor.

EVANGHELIA cu litere latine și cirile legate mai simplu dela 24—40 Cor., în legătură mai fină 50—150 Cor.

APOSTOL, Octoichul cel mare, Ceaslov, Cazania, Mineile pe 12 luni, Molitvelnic cu litere latine sau cirile și cu toate celelalte necesare bisericilor noastre. La dorință servim la moment cu informațiuni ♦ și deslușiri mai detaliate. ♦

Cu stimă:

Librăria Diecezană.

Cea mai mare firmă românească din Ungaria

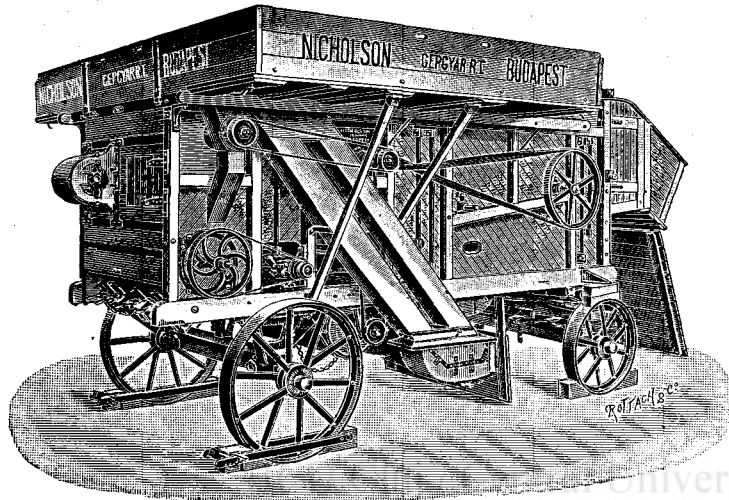
Frații Burza, Arad

Telefon interurban și
comitatens Nrul 406.

Boros Béni-tér Nr. 1.

Telefon interurban și
comitatens Nrul 406.

==== Neguțatorie de fer în gros și în detail. ====

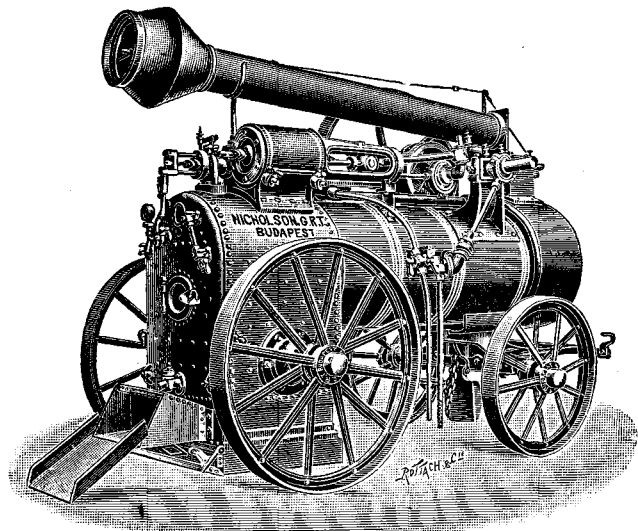
Recomandă magazinul lor bogat asortat de ferării și anume:

Garnituri întregi de mașini de trierat cu aburi, locomobile de drum (automobile). Motoare cu benzin și cu oleu brut. Aranjamente de mori. Prese de oleu hidraulice și de tot felul. Mașini de firezat lemne, aranjate pentru putere motorică.

Mașini de secerat și de cosit iarbă, greble

Mașini de sămănat, neghitoare, ciururi. Pluguri, grăpi cu curel-niște. Prese de vin și pisătoare. Stropitoare originale Vermorel. Articli de vierit și pentru economia podrumurilor. Articli de specialitate. Curele engleze pentru mașini. Oleu și unsoare pentru mașini de calitate primă etc. etc.

Secție de mașini economice și negustorie de specialități separat în casa lui **Dr. Ispravnic** lângă negustoria de fer.

Celor interesați, cari voiesc să-și procure unelte economice, motoare de benzin, mașini de călcat, sau voiesc a-și aranja o moară cu uneltele trebuincioase, să ceară **Catalogul nostru ilustrat**, în care va putea afla toate cele de lipsă. — Pentru deslușirile de lipsă sau comande, la cerere mergem în persoană.

7-59

Mare asortiment de osii Steier și originale Winter.